

IMPACTUL MIGRAȚIEI TINERETULUI ASUPRA PIEȚEI FORȚEI DE MUNCĂ

Corina SAVIȚCHI, lector universitar

Summary

The article analyzes the youth aspect of migration, as young people are a significant part of all of the migrants in the present-day world. The author views the issues of the causes and effects of youth migration.

O componentă importantă a globalizării este considerată migrația internațională a forței de muncă. Acest proces social reprezintă o problemă importantă a prezentului din punct de vedere politic, social-economic, și cultural. În condițiile economiei de piață existente în Republica Moldova apare necesitatea stringentă de a studia problemele legate de migrația forței de muncă autohtonă.

Investigarea vulnerabilităților legate de migrație și impactul lor asupra formării relațiilor de piață în sfera muncii este destul de actuală pentru societatea moldovenească contemporană. Tranziția la economia de piață a dus la o creștere fără precedent a emigrării populației apte de muncă. În condițiile unei crize demografice prelungite, emigrarea necontrolată în masă, conduce la pierderea de către stat, a celei mai active părți a forței de muncă active, creându-se astfel o amenințare gravă la adresa securității țării. Migrația nu este o problemă care trebuie rezolvată, după cum afirmă anumite surse, ci un proces care trebuie gestionat [1].

În acest context, noțiunea “migrație” cunoaște mai multe definiții, datorită studiilor interdisciplinare realizate de-a lungul timpului, reprezentând deseori, obiectul de cercetare a sociologiei, științelor politice, psihologiei, economiei și a altor științe sociale.

Migrația (din lat. *“migration”* – deplasare) reprezintă deplasarea în masă a unor triburi sau a unor populații de pe un teritoriu pe altul, determinată de factori economici, sociali, politici

sau naturali [2]. Din aceste considerente, în sens larg, prin migrația populației se înțelege mișcarea de oameni într-o varietate de contexte și situații, accentuându-se anumite criterii cum ar fi durata, frecvența, regularitatea, direcția-țintă, modul de deplasare în spațiu etc. În sens îngust, migrația este interpretată ca fiind o formă completă de deplasare teritorială.

Științele sociale, definesc “migrația” ca fiind expresia spațială a modalității sociale” [3, p. 49], ori ca o serie de evenimente migratoare fixate în spațiu și în timp (din punct de vedere formal) și ca totalitate de relocări propriu-zise (din punct de vedere al conținutului) [4, p. 100 - 101].

Una dintre cele mai importante forme ale migrației este considerată *migrația de muncă*. Printre primele încercări de interpretare științifică a noțiunii “migrație” este atribuită cercetătorului englez E. Ravenstein, care afirmă că reprezintă “schimbarea permanentă sau temporară a locului de reședință a unui individ”, “proces continuu” condiționat de interacțiunea dintre patru factori principali: cei care acționează la locul inițial (țara) de reședință a migrantului; la etapa deplasării migrantului; care acționează în locul (țara) intrării migrantului; factori de natură personală, printre care, în primul rând, sunt menționate preferințele de ordin personal, totalitatea caracteristicilor demografice etc. [5, pp. 167-227]. D. Sandu susține că migrația este: ”deplasarea unei persoane în afara comunității sale de rezidență în decursul unei perioade de referință date, pentru a schimba domiciliul stabil sau locul de muncă obișnuit” [6, p. 176].

Începând cu a doua jumătate a secolului XX, procesele migraționale au atins dimensiuni globale, acoperind toate continentele, țări, diferite straturile sociale și sfere ale vieții social-economice. Conform estimărilor Națiunilor Unite (2016), numărul migrantilor internaționali în lume în anul 2015 atingea cifra de 244 milioane, iar până în 2030 se așteaptă ca numărul total al migrantilor să ajungă la 300 milioane de persoane [7]. Aceste date ne

demonstrează din nou, că procesele migraționiste au loc permanent și într-un ritm accelerat. Desigur, astfel de mișcări demografice nu au doar consecințe economice, ci și socio-culturale, etnolingvistice și alte.

Problemele demografice cu care se confruntă și sunt tot mai actuale în *țările de origine* ale migranților de cele mai multe ori țintesc tinerii, ca categorie socială, care reprezintă resursă fundamentală a țării ce trebuie valorificată și explorată maximal. În Legea nr. 279 din 11.02.1999 cu privire la tineret, este definit drept persoanele cu vârsta cuprinsă în limitele 16 - 30 ani. Un amendament din 2016 la legea tineretului [8] se referă la grupul 14 - 35 de ani, însă statistica în continuare folosește aceleași grupe de vârstă. Politicile de ocupare axate pe tineret din Republica Moldova vizează tinerii în vârstă de 15–29 ani. Această categorie de persoane constituie aproximativ 26% din totalul populației țării.

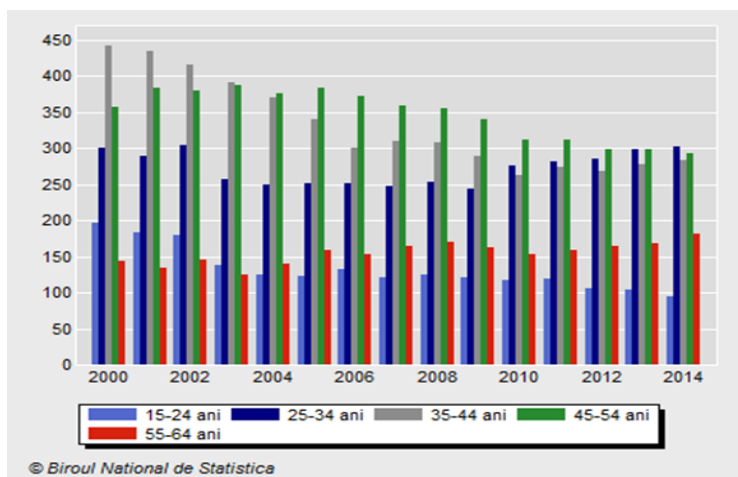
În ultimii ani, deschiderea noilor piețe de desfacere, de capital și a forței de muncă au accelerat semnificativ fluxurile migraționale internaționale și mobilitatea persoanelor tinere, care pleacă în străinătate în căutarea unor oportunități personale și profesionale mai competitive. Migrația tinerilor specialiști din țările în curs de dezvoltare spre țările cu economii dezvoltate este percepută ca o pierdere netă pentru țările de origine și un câștig pentru economiile mai bogate. Emigrarea tinerilor cu scopul continuării studiilor peste hotare este văzută ca o amenințare pentru dezvoltarea de lungă durată a economiei țării de origine, din cauza că, de cele mai multe ori, tinerii cu rezultate remarcabile la învățătură sunt, după absolvire, absorbiți cu ușurință de piețele forței de muncă din exterior, iar decizia de a reveni este amânată pentru o perioadă nedeterminată [9, p. 164].

Experții Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare susțin că în Republica Moldova există unele rezerve nevalorificate [10, p. 344]. Experții afirmă că, deși populația Republicii Moldova a fost afectată grav de procesele migraționiste, ponderea persoanelor

apte de muncă asupra populației creează așa-numitul *dividend demographic*, un potențial care trebuie luat în calcul și pus în valoare, în special prin intermediul unor politici active și al dezvoltării pieței muncii [11, p. 210].

În studiul „*Tinerii pe piața muncii din Republica Moldova: competențe și aspirații*” [12, p.7], se evidențiază că în ultimii ani, rata de ocupare a tinerilor (15 – 29 ani) oscilează între 28,4% și circa 31–33,3%. Însă, odată cu vârsta, rata de ocupare crește: pentru tinerii de 25–34 ani indicatorul este de 46,5%, pe când pentru tinerii de 15–24 ani este de 17,4%, deoarece aceștia sunt implicați activ în procesul de studii.

Analizând datele din **figura 1**, observăm schimbările care au avut loc pe piața muncii din Republica Moldova în perioada 2000 – 2014. Se atestă o scădere, în special, a numărului populației ocupate în vârstă de 15-24 ani (cu 50%), al celor de 35- 44 ani (cu cca 30%) și de 44-54 ani. În anul 2014 observăm că trei categorii de persoane ocupate: în vârstă de 25-34 ani, de 35- 44 și 45-54 ani, se apropie de nivelul de circa 300 mii pe fundalul creșterii ponderii persoanelor vârstnice și a descreșterii drastice a numărului tinerilor de 15-24 ani.

De menționat că, un interes aparte îl prezintă grupul tinerilor inactivi, ce au vârsta cuprinsă între 15 și 29 ani, care nu fac parte din populația ocupată din Republica Moldova, nu studiază/învață în cadrul sistemului de educație și nu participă la cursuri de instruire profesională, și incluși de BNS în categoria *NEET* (din l. engleză Not in Employment, Education or Training). În 2016, din grupul NEET făceau parte 328,9 mii tineri, sau 56,8% din numărul total de tineri inactivi. Dintre care: 127,9 mii lucrau peste hotare, majoritatea fiind bărbați (75%), 56,4% nu doresc să lucreze pentru că planifică să plece peste hotare (76,1% sunt bărbați), 20,2 mii erau șomeri (61,9% bărbați), iar 83,3 mii nu lucrează din cauza unor obligații legate de familie, majoritatea fiind femei (98,7%). Ponderea covârșitoare a femeilor în numărul tinerilor NEET rămași în afara pieței muncii din cauza diverselor probleme (de sănătate, de creștere a copiilor mici etc.) este caracteristică nu doar Republicii Moldova, dar și statelor cu economie dezvoltată. Prin urmare, potrivit datelor BNS, peste 491 mii de tineri moldoveni nu sunt prezenți pe piața muncii din cauza migrației – fie sunt deja plecați peste hotare, fie planifică să emigreze. Ponderea lor în totalul populației inactivе din Republica Moldova este în creștere constantă atingând cifra de 28,6% comparativ cu 23,9% din anul 2008 [13]. În statelor Uniunii Europene, media acestui indicator este de 13%, cu cel mai ridicat nivel în Italia (de 22,2%) și în Bulgaria (21,6%). Cel mai scăzut nivel al indicatorului NEET este înregistrat în Luxemburg, unde nivelul este de 5% și în Olanda, unde doar 5,1% din tineri nu învață și nici nu lucrează [14].

Astfel, mișcările migraționiste generează importante consecințe demografice și social-economice. Situația existentă în țară la momentul dat, cauzată de instabilitatea politică și social-economică, demonstrează o recuperare lentă și incertă. Printre potențialele efecte pozitive ale migrației tineretului în procesul dezvoltării pieței muncii evidențiem următoarele: - reducerea sărăciei din țară cu ajutorul remitențelor primite, care acoperă cererea de

consum a persoanelor; - reducerea presiunilor asupra pieței muncii, deoarece prin exportul de forță de muncă se exportă și șomaj; - acumularea de noi cunoștințe și abilități, care ulterior ar aduce beneficii importante țării noastre; - sporirea investițiilor străine directe, care încurajează implicarea emigranților tineri.

În același timp, efectele economice negative ale migrației externe pentru muncă asupra pieței forței de muncă sunt mult mai grave: - reducerea ofertei de forță de muncă tânără compromite potențialul de creștere economică a țării; - diminuarea competitivității economiei naționale ca rezultat a scăderii caracteristicilor calitative și cantitative ale resurselor de muncă; - sporirea costului forței de muncă pe piața internă datorită reducerii ofertei de forță de muncă locală; - pierderea de către stat a capitalului uman și intelectual, precum și nerecuperarea investițiilor cheltuite pentru educația și instruirea acestuia; - pierderea calificării, deoarece migrații nu sunt angajați conform profesiei înșușite; - sporirea importurilor, care cresc cu ritmuri galopante din cauza faptului că se mărește rata consumului; - reducerea cantitativă și calitativă a ofertei de forță de muncă tânără, care conduce la înrăutățirea situației pe piața muncii. Cât privește populația rămasă, este preponderent de vârsta mai înaintată, deprinderile de muncă sunt conservative, și cu dificultate se adaptează la noile modele, mai performante. În cazul migrației externe, îndeosebi a forței de muncă tinere, comportamentul lucratorului poate să se modeleze fără dificultate în funcție de mediul în care activează, să se adapteze rapid și să fie flexibil la noile schimbări și provocări.

Bibliografie

1. Strategia națională privind imigrația pentru perioada 2015–2018), <https://www.edu.ro/sites/default/files/u39/Anexa%201%20Proiect%20HG%20strategie%20imigratie%20si%20plan%20actiune.pdf>.
2. Dex on-line, <https://dexonline.ro/definitie/migrație>.

3. Miftode, V., Elemente de sociologie, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
4. Государственно-правовые основы миграции населения в Российской Федерации, ЮНИТИ-ДАНА, М., 2006.
5. Ravenstein, E. G., The Laws of Migration. In: Journal of the Royal Statistical Society, 1885, vol. 48, pp. 167-227.
6. Sandu, D., Fluxurile de migrație în România, Ed. Academiei, 1984.
7. https://www.iom.int/sites/default/files/our_work/ODG/GCM/IOM-Actionable-Commitments-RU.pdf, vizualizat pe data 20.03.2018.
8. Legea nr. 215 din 29.07.2016.
9. Moraru, V., Migrație, diasporă, dezvoltare: noi provocări și perspective, Tipografia Sirius, Chișinău, 2016.
10. Indicators of Immigrant Integration 2015. Settling, în. Paris: OECD Publishing, 2015.
11. Being young in Europe today. Luxembourg, 2015.
12. Tinerii pe piața muncii din Republica Moldova: competențe și aspirații, Chișinău, 2017, p.7.
13. www.statistica.md, Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2016.
14. <http://www.zf.ro/profesii/ati-auzit-de-generatia-neet-a-tinerilor-care-nici-nu-invata-si-nici-nu-lucreaza-14503542>.

ZIARUL „CUVÂNT MOLDOVENESC” DESPRE UNIRE ÎN ANII 1917-1918

Nicolae CIUBOTARU, dr., conf. univ.

Summary

The „Cuvânt Moldovenesc” magazine about unification of Moldovan people from Bessarabia to come back to their homeland, Romania, has been expressed by remarkable people throughout the whole domination of Czarist Empire.

During 1917-1918, just before the fall of Russian Empire the „Cuvânt Moldovenesc” promoted again the idea of unity of Moldovan people from Bessarabia with those from Romanian Kingdom.